

En olekaan yksin

Viime syksynä havahduin kysymykseen, olenko joskus kuunnellut toista ihmistä? Siis kuullut toista ihmistä. Oikeasti. Niin että en ole miettinyt seuraavaa repeliikkiäni tai jotain muuta. Usein toisen puhuessa mieleni on täyttynyt aihepiiriin liittyvistä omista ajatuksista. Minulla on ollut mielipiteitä, joille haen vahvistusta toiselta tai ehkä olen kuulevinani jotain, jonka haluan kiistää. Kun vastapuolikin on toiminut samoin, olemme harrastaneet yksinpuhelua kaksin.

Olen yrittänyt viime aikoina keskittyä erityisen huolellisesti kuulemaan potilaan tarinaa. Tuntuu kuin olisi dynamiittia käsissä. Minulle on kerrottu asioita, joista asianomainen toteaa, ettei ole niitä koskaan aiemmin kenellekään kertonut. Tavallista on, että potilas on kertonut minulle pelkäävänsä kuolemaa. Että ei selviä nukutuksesta. Muitakin pelkoja on tullut esiin. Samoin tuntemuksia siitä, miten hän on todellisuudessa kokenut sairautensa ja muiden suhtautumisen, lohduttamaan pyrkivät lähestymiset ja omaisten järkytyksenkin.

Nykyaikaiset terapiat tarjoavat työkaluja kuuntelemiseen ja kohtaamiseen. Kun pelot on lausuttu ääneen, niitä voidaan tarkastella yhdessä. Ajatuksen voi kirjoittaa paperille. Ajatuksen voi lausua ääneen. Lausua robottiäänellä. Tai Aku Ankka -äänellä. Laulaa. Tehdä paperista lennokin ja heittää sen nurkkaan. Ajatuksen uloskirjoittamista ja käsittelyä kutsutaan eriyttämisharjoitukseksi. Tehdään selväksi, että kyseessä on ajatus, joka ei varsinaisesti ole totta. Se on vain ajatus, murhe, pelko. Jotain, mitä voi katseella seurata kuin taivaankannen yli kulkevaa pilvettä.

Kun olen kertonut näistä tekniikoista leikkauspotilaille esimerkiksi pre-poliklinikalla, huomaan

usein aivan uudenlaisen yhteyden syntyvän potilaaseen. Huomaan, että potilas on oivaltanut, että hänet on nähty ja kuultu. Järisyttävää ja jotain aivan uutta. Minut on nähty. Sinut on nähty.

On ilmeisen harvinaista, että ihminen kokee tulleensa kohdatuksi, kuulluksi ja nähdyksi. Kokeumuksella voi olla yllättäviä vaikutuksia, joita ei voi ennustaa. Kohtaamistilanteessa portit aukeavat aitoon yhteyteen, totuuden hetkeen.

Kun ohitan mahdollisuuden kohtaamiseen, vetoan kiireeseen. Potilaat odottavat! Leikkausryhmä odottaa! Kello käy! Säätysisikö kuitenkin aikaa, kun pääsee yllättäen ytimeen. Kun pysähtyy hetkeksi kohtaamaan, kuulee ja saa selville, mistä on kysymys. Mikä tekee tästä niin vaikeaa?

Entä jos kuulen jotain, mitä en halua kuulla? Entä jos näen jotain, mitä en halua nähdä? Pariterapiassa selviää kuulemma toistuvasti, että vaikka vaimo kertoo puhuneensa erosta useasti, mies ei muista kuulleen sellaisesta. Ero tulee yllätyksenä. Tai pahanlaatuisesta taudista potilas ei muista kerrotun ollenkaan. Huolellisesti koossa pidetty elämä saattaa murentua. Pelottaa.

Saatan joutua kohtaamaan kärsimyksen silmästä silmään. Olen lääkäri, minun pitää suojella itseäni. En saa mennä mukaan liian syvälle potilaan maailmaan, hänen kärsimyksensä.

Entä jos olennaista onkin kohtaaminen? Kaksi sielua, kaksi ihmistä, ilman rooleja, paljaana, vain sinä ja minä.

Ja yhteyden luotuamme havaitsemme, että emme ole täysin erillisiä, että kommunikaatiomme on jollakin oudolla tavalla parantavaa meidän molempien kannalta. Minä potilas ja minä lääkäri en olekaan yksin. Olisiko se upeaa? ■